

Protocol huiselijk geweld en kindermishandeling

W.A. van Liefandschool Groningen

December 2021

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Verantwoordelijkheden van Openbaar Onderwijs Groningen en de scholen	7
3.	Stappenplan signalen van kindermishandeling en/of huiselijk geweld	9
4.	Aandachtspunten bij stappenplan	11

Bijlagen:

- Linken en Literatuurlijst, meer lezen?
- Signalenlijst
- Sociale kaart van de *school*

1. Inleiding

Dit protocol heeft tot doel om de school te informeren over het gebruik en het implementeren van de nieuwe meldcode. Wat je moet doen bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling door dit bespreekbaar te maken en de signalen door te geven voor eventuele verdere hulp. De taak van de school met betrekking tot kindermishandeling en huiselijk geweld, waarbij de oorzaak buiten de school ligt, is het signaleren en het aankaarten ervan bij de verantwoordelijke instanties. De school is níet verantwoordelijk voor de verandering van de situatie of voor de hulpverlening.

De meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Aan de hand van 5 stappen bepalen professionals of ze een melding moeten doen bij Veilig Thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet. Per 1 januari 2019 is de meldcode veranderd. Het wordt een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid.

De 5 stappen uit de meldcode blijven bestaan, maar stap 4 en 5 zijn aangepast. In stap 5 vervalt het onderscheid tussen hulpverleners of melden. De beroepskracht neemt in de nieuwe situatie twee losse besluiten:

1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?
2. Is zelf hulp bieden of organiseren ook (in voldoende mate) mogelijk?

Als hulpmiddel om te komen tot het besluit om te melden is het per 1 januari 2019 verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode.

Dit afwegingskader helpt hen bij het wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en bij het beslissen. De afwegingskaders voor in de meldcode zijn opgesteld door de beroepsgroepen die vallen onder de meldcode.

Het verplichte gebruik van een meldcode staat in de Wet [verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#). De meldcode geldt voor professionals die werkzaam zijn in de sectoren:

- onderwijs;
- gezondheidszorg
- kinderopvang;
- maatschappelijke ondersteuning;
- jeugdhulp;
- justitie.

Werkgevers in bovengenoemde sectoren moeten de meldcode vaststellen en implementeren. Het gebruik en de kennis van de meldcode moeten zij bevorderen onder hun werknemers.

De meldcode is gebaseerd op de volgende 5 stappen.

Stap 1: In kaart brengen van de signalen

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis en bij vermoeden seksueel misbruik de zedenpolitie

Stap 3: Gesprek met de ouder(s) en zo mogelijk met het kind.

Stap 4: Weging aard en ernst van de kindermishandeling en/of huiselijk geweld

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

5a: hulp organiseren en effecten volgen

5b: melden en bespreken met de ouder(s)

Om te komen tot een goede implementatie van het protocol worden de volgende stappen gezet in 2018 t/m 2023:

Wat	Periode	Wie actie
Voorlichting voor alle IB'ers/ondersteuningscoördinatoren op het leernetwerk over de meldcode	November 2018	Indirecte AF / bestuur
Schoolspecifiek maken van dit protocol, geef aan waar dit document terug te vinden is, bijvoorbeeld in het veiligheidsplan van de school.	Jan / maart 2019	Directie / AF'er
Presentatie van de nieuwe meldcode en het daarbij behorende afwegingskader op alle scholen door de AF'ers	September 2018 / maart 2019	AF'ers/ directie
Elke school maakt het protocol schoolspecifiek door het complementeren van de sociale kaart (of bijvoegen als de school deze reeds heeft) en de centrale figuren per school rondom dit thema. Ook bespreken met sociaal verpleegkundige van de school.	Oktober / December 2021	IB'ers/ondersteuningscoördinator i. o. m. aandachtsfunctionaris/ directie
De AF 'er op elke school geeft aan hoe het team up to date blijft betreffende de kennis en toepassing van de meldcode (scholingsplan / jaarplan). Mogelijk middels e-learning	Januari – maart 2019	School / directe aandachtsfunctionaris
Deskundigheidsbevordering van leerkrachten van de scholen in 2019-2023 Scholingsaanbod O2G2 academie	Vanaf februari 2020	Bestuur IB'ers/ directie
Evaluatie van het protocol in het Directeurenoverleg/rectorenoverleg en IB leernetwerk/network ondersteuningscoördinatoren en eventueel bijstellen van het protocol. Nagaan behoefte	Februari 2019	Bestuur / Indirecte AF
AF'er neemt deel aan netwerkbijeenkomsten die georganiseerd worden vanuit de GGD	Vanaf oktober 2018	Directie / Af'er
Aanpassen protocol	2022 / 2023	Indirecte AF

*Het is aan de directeur van de school om op basis van de aanwezige expertise in het team rondom dit thema de implementatie van de meldcode vorm te geven. In de bijlage wordt aangegeven hoe dit wordt gedaan. Indien er inspectiebezoek komt en wordt gevraagd naar de implementatie dan kan hiermee inzichtelijk worden gemaakt hoe dit is gedaan.

2. Verantwoordelijkheden van OPENBAAR ONDERWIJS GRONINGEN en de scholen

Verantwoordelijkheid van Openbaar Onderwijs Groningen en de scholen onder haar bevoegd gezag in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat. Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat kindermishandeling en/of huiselijk geweld te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt Openbaar Onderwijs Groningen er zorg voor dat:

- het protocol opgenomen wordt in het zorgbeleid, aansluit op de zorgstructuur en onderdeel uitmaakt van het ondersteuningsprofiel van iedere OPENBAAR ONDERWIJS GRONINGEN school
- elke school een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aanstelt, veelal zal dit een interne begeleider of een ondersteuningscoördinator zijn
- deskundigheidsbevordering rond het protocol opgenomen wordt in het jaarplan / scholingsplan, zowel bovenschools als van iedere afzonderlijke school, zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en op peil houden voor het, signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen uit het protocol en de aansluiting op de werkprocessen binnen de organisatie
- er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen uit het protocol
- de werking van het protocol regelmatig geëvalueerd wordt en er zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing te optimaliseren
- er binnen de organisatie en in de kring van ouders bekendheid gegeven wordt aan het doel en de inhoud van de wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en het protocol van Openbaar Onderwijs Groningen
- Openbaar Onderwijs Groningen¹ zal haar medewerkers ondersteunen als zij door ouders in of buiten school worden aangesproken op de wijze waarop het protocol wordt toegepast
- Openbaar Onderwijs Groningen² zal de verantwoordelijkheid opschalen indien de signalering en verwijzing voor een leerling stagneert
- uit hoofde van het bevoegd gezag de directeuren en rectoren van de afzonderlijke scholen de eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van het protocol.

Openbaar Onderwijs Groningen draagt er zorg voor dat de aandachtsfunctionaris:

- kan functioneren als vraagbaak binnen de school voor algemene informatie over het protocol
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- kennis heeft van de stappen volgens het protocol
- taken vaststelt van een ieder (Wie doet wat wanneer) en deze in het protocol op schoolniveau vastlegt

¹ De beleidsadviseur onderwijs van de betreffende school kan in deze situaties gevraagd worden te ondersteunen.

² Idem 1.

- de sociale kaart uit het protocol invult op schoolniveau
- deelneemt aan het zorgadviesteam
- de aansluiting van het protocol op de werkprocessen uitvoert
- de aansluiting van het protocol op de zorgstructuur uitvoert
- samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners vanuit het protocol
- de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
- waakt over de veiligheid van de leerling bij het nemen van beslissingen
- zo nodig contact opneemt met Veilig Thuis voor advies en/of melding
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin
- toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

Openbaar Onderwijs Groningen draagt er zorg voor dat de leerkracht, vakleerkracht en/of onderwijsassistent of andere personeelsleden alle medewerkers van de school na invoering en bekendmaking van het protocol huiselijk geweld en kindermishandeling:

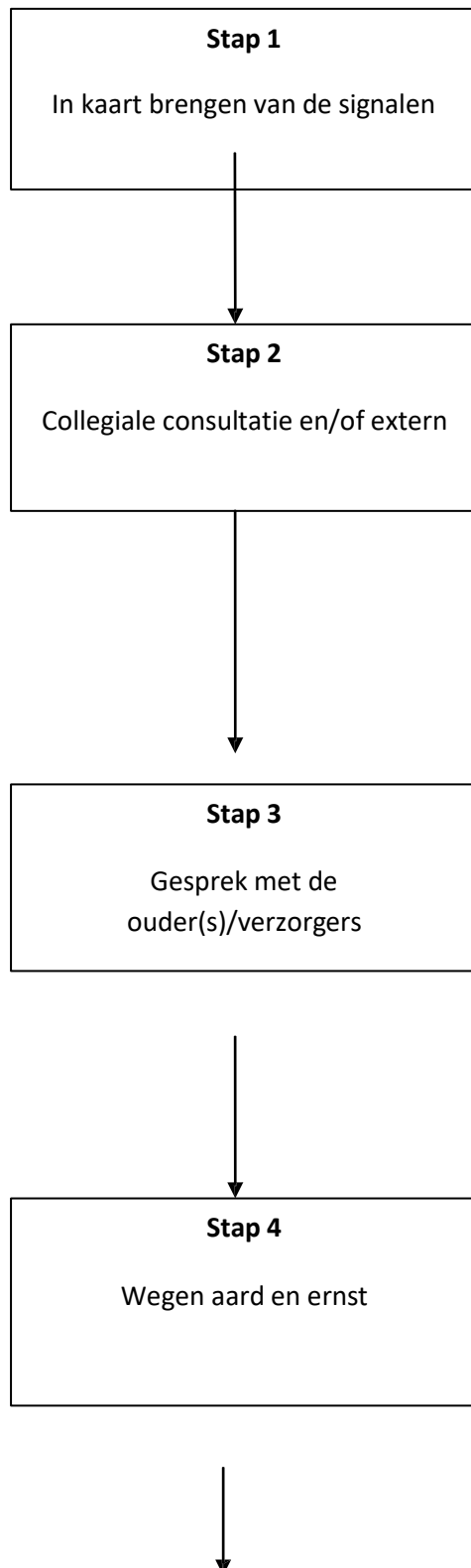
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- overlegt met de intern begeleider/ondersteuningscoördinator bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de intern begeleider/ondersteuningscoördinator of andere betrokkenen
- de resultaten van de ondernomen stappen voortvloeiend uit de gemaakte afspraken bespreekt met de intern begeleider/ondersteuningscoördinator of andere betrokkenen
- zo nodig contact opneemt met Veilig thuis voor advies en/of melding

Openbaar Onderwijs Groningen waaronder al haar medewerkers zijn **niet** verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld
- het verlenen van professionele hulp aan ouders of leerlingen (begeleiding)

3. Stappenplan bij signalen van kindermishandeling en/of huiselijk geweld

Voor het analyseren van etische dilemma's waaronder huiselijk geweld en kindermishandeling biedt het 'Stappenplan' structuur en ondersteuning bij het 'professioneel verantwoord' handelen. Los van de uiteindelijke beslissing.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- gesprek met de ib-er en/of de jeugdverpleegkundige
- inlichten directeur van de school
- Observer o.a. m.b.v. signalenkaart
- Onderzoek naar onderbouwing

Stap 2: Collegiale consultatie en raadplegen

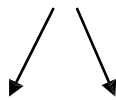
- Consulteer interne en externe collega's tijdens:
 - overleg Ib-er (*verplicht*)
 - overleg jeugdverpleegkundige (*verplicht*)
 - overleg collega leerkracht (*verplicht*)
 - Intern/extern ZAT (*facultatief*)
 - Leerplichtambtenaar (*facultatief*)
- Consulteer Veilig Thuis / zeden politie
- Inlichten directeur/rector over de voortgang

Stap 3: Gesprek met de ouder

- Gesprek met de ouder(s)/verzorgers door de leerkracht en de ib-er, tenzij de veiligheid van jezelf of één van de gezinsleden gevaar loopt.
- Doel het delen van de zorg

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

- Weeg risico, aard en ernst van de kindermishandeling of huiselijk geweld. Betrokken bij de weging zijn: leerkracht, ib-er, directeur en eventueel de sociaal verpleegkundige.
- Vraag Veilig Thuis hierover een oordeel te geven.

Stap 5a

Hulp
organiseren en
volgen

Stap 5b

Melden en
bespreken

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

- Bespreek zorgen nogmaals met de ouder(s)/verzorgers IB-er en leerkracht
- Overweeg registratie in de verwijzindex samen met de jeugdverpleegkundige.
- Organiseer hulp voor ouder en leerling door te verwijzen naar de jeugdverpleegkundige en haar contacten met externe hulpverleningsinstanties.
- Inlichten directeur over de voortgang.
- Monitor of ouder en leerling hulp krijgen.
- Volg de leerling.

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

- Bespreek met de ouder(s)/verzorgers voorgenomen melding tenzij de veiligheid van jezelf of één van de gezinsleden gevaar loopt.
- Bespreek in school wie de melding doet, ib-er of de directeur.
- Meld bij het Veilig Thuis.

Naam school:	W.A. van Lieflandschool in Groningen
Aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling:	Anneloes Mik
IB'er:	Paula de Ruiter en Anneloes Mik
Jeugdverpleegkundige:	Marianne Jonker

Telefoonnummer Veilig thuis: 0800-2000

<https://www.veiligthuisgroningen.nl/contact>

4. Aandachtspunten bij het stappenplan

Aandachtspunten bij Stap 1:

In kaart brengen van de signalen

- Gesprek met de ib-er
- Observeer eventueel m.b.v. signalenlijst
- Onderzoek naar onderbouwing

1. **Bespreek het vermoeden en de noodzaak tot het in kaart brengen van de signalen met de ib-er en plan de werkwijze van stap 1 (wie doet wat)**
2. **Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast.**
3. **Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.**

Voor het verzamelen van signalen van Huiselijk geweld en kindermishandeling wordt gebruik gemaakt van de signaleringslijst onder bijlage 1: *Signalenlijst huiselijk geweld en kindermishandeling*. De kaart heeft tot doel de aandacht te vestigen op verborgen problematiek en u alert maken en houden op mogelijke signalen.

De leerling wordt geobserveerd in de groep en daarbuiten. De leerkracht mentor kan een huisbezoek overwegen, eventueel samen met de ib-er.

- o Alle gegevens die verzameld worden in de signaleringsfase worden feitelijk beschreven.
- o Alle signalen en handelingen (consultaties) worden schriftelijk vastgelegd, zo feitelijk mogelijk. Wanneer er hypothesen en veronderstellingen worden vastgelegd vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese en /of veronderstelling.
- o Vermeld altijd de bron als er informatie van derden (*TMO / taxichauffeur, vakleerkracht, andere leerkracht, directeur, onderwijsassistent*) komt.
- o Gespreksverslagen worden door betrokkenen ondertekend
- o Leg een diagnose alleen schriftelijk vast als ze is gesteld door een professional die hiertoe geschoold is (*orthopedagoog, psycholoog, psychiater*)

Het kan voorkomen dat een andere werknemer dan de leerkracht vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling (als eerste) signaleert. Het kan gaan om de conciërge, een klassenassistent, een taxichauffeur, TMO medewerker of een stagiaire vanuit een kindgerichte opleiding. Deze werknemer meldt zijn/haar vermoedens bij de leerkracht mentor van de desbetreffende leerling. Daarmee houdt de betrokkenheid van de genoemde medewerker op. De leerkracht neemt de gemelde signalen altijd serieus. Het protocol treedt in werking en de leerkracht gaat zelf over tot het in kaart brengen van signalen middels de signalenkaart.

<https://signalenkaart.nl>

Van belang is dat je in gesprekken met een leerling nooit geheimhouding kan/mag beloven. Eerlijk zeggen dat je bij sommige informatie (bv zelfmoorddreiging) dit bespreekbaar moet maken. Wel kun je aangeven dat je hierover altijd eerlijk zult zijn naar de leerling toe.

Leg de volgende gegevens minimaal vast in het digitale leerling-dossier en zorg ervoor dat de informatie voldoende beveiligd is volgens de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

- Vermeld altijd datum, plaats, situatie, en overige aanwezigen
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen er gezien, gehoord en geroken worden.
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten
- Contacten over deze signalen
- Stappen die worden gezet
- Besluiten die worden genomen
- Aantekeningen over het verloop.

Aandachtspunten bij Stap 2:

Collegiale consultatie en raadplegen

- Consulteer interne en externe collega's tijdens:
 - o overleg ib-er (*verplicht*)
 - o overleg jeugdverpleegkundige (*verplicht*)
 - o overleg collega leerkracht (*verplicht*)
 - o Intern/extern ZAT (*facultatief*)
 - o Leerplichtambtenaar (*facultatief*)
- Consulteer Veilig Thuis
- Overweeg registratie in de Verwijsindex samen met de sociaal verpleegkundige

1. **Bespreek de in kaart gebrachte signalen samen met de ib-er en de jeugdverpleegkundige van de school.**
2. **Bespreek de in kaartgebrachte signalen met de collega leerkracht die het kind het jaar ervoor in de groep heeft gehad en eventueel met een AF'er**
3. **Consulteer Veilig Thuis, waar kan 'open' kan dat niet dan anoniem.**

Consultaties zijn altijd organisatie en situatie afhankelijk. Het protocol van Openbaar Onderwijs Groningen kent een aantal verplichte consultaties binnen stap 2, het is aan de aandachtsfunctionaris van de school (ib-er) om hierin verder keuzes te maken en stappen te zetten.

Wanneer de school kiest voor structurele consultaties bij stap 2 is het raadzaam deze als schoolspecifiek onderdeel in het protocol op te nemen.

De ib-er is over het algemeen de aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling en vanuit die taak verantwoordelijk voor een deugdelijke uitvoering van alle te nemen stappen binnen het proces van het protocol. Daarom is de ib-er vanaf stap 1 nauw betrokken bij het uitvoerend proces.

Om een leerling 'open' te bespreken met externe deskundigen, ook Veilig thuis is schriftelijke toestemming van ouders vereist. Wanneer het contact met ouders vanaf het eerste moment (stap 1) transparant en open is alsmede ouders bij het proces te betrekken is de kans groot dat deze vereiste geen problemen oplevert. Mocht dat wel het geval zijn dan kan een kind anoniem

besproken worden ook bij Veilig Thuis. Dit verdient echter niet de voorkeur i.v.m. eventuele vervolgacties.

Bij enige twijfel over de oorzaak, situatie, duiding van signalen en veiligheid van het kind verdient het altijd aanbeveling advies te vragen bij Veilig Thuis. Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat de school zich zorgen maakt over de situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling en/of huiselijk geweld. Zij hebben hiertoe de expertise. Zorgvuldig handelen vereist dat de school altijd nagaat of er advies gevraagd moet worden bij Veilig Thuis.

Noodsituaties:

bij signalen van acuut en zodanig ernstig geweld dat een kind en/of gezinsleden daar onmiddellijk tegen beschermd moeten worden kan de school Veilig Thuis rechtstreeks om advies vragen en in hetzelfde gesprek nadat op basis van de signalen directe actie vereist is tevens een melding doen. bij noodsituaties kan de school ook altijd contact opnemen met de crisisdienst van Jeugd Bescherming-Noord (zie sociale kaart) en de politie om hulp vragen.

Aandachtspunten bij stap 3

Gesprek met de ouder

- Gesprek met de ouder(s)/verzorgers door de leerkracht en de ib-er .
- Doel het delen van de zorg

1. **Bespreek de signalen met de ouder(s)/verzorger(s) van het kind, tenzij de veiligheid van jezelf of één van de gezinsleden gevaar loopt.**
3. **Bij het gesprek zijn altijd twee personen vanuit de school aanwezig, in ieder geval de leerkracht en de internere begeleider. In sommige gevallen kan besloten worden de aandachtsfunctionaris en of de directeur te laten aanschuiven i.p.v. de interne begeleider. Om het gesprek *low profile* te houden verdient het de voorkeur de leerkracht het gesprek te laten leiden.**

Nadrukkelijk moet hier vermeld worden dat het doel van het gesprek niet is ten behoeve van het in kaart brengen van de signalen. Daarvoor dient eventueel het huisbezoek die bij stap 1 wel of niet gepland wordt.

Volg zoveel mogelijk een vast gespreksformat, dat ondersteunt en zorgt voor focus.

De aandachtsfunctionaris (ib-er) kan ten allen tijde ondersteuning vragen bij het voorbereiden of voeren van het gesprek, raadpleeg daarvoor een deskundige van Veilig thuis. Zij hebben expertise op dit gebied.

Gespreksopzet:

1. Leg de ouder het doel van het gesprek uit
2. Beschrijf de feiten die de school heeft vastgesteld en de waarnemingen die de leerkracht heeft gedaan
3. Nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven
4. Kom pas **na** deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen de leerkracht (en/of andere collegae) heeft gezien, gehoord en waargenomen.

5. Leg het gesprek schriftelijk vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door **alle** gespreksdeelnemers.

Het doen van een melding bij Veilig thuis zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder/verzorger, is alleen mogelijk als:

- De veiligheid van één van de ouders, of van het kind, die van u zelf, of die van een ander in het geding is.
- Als er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de ouder(s)/verzorger(s) door het gesprek het contact zal verbreken en per direct op zoek zal gaan naar een andere school.

Bovenstaande geldt niet voor het vragen van advies aan Veilig Thuis dat mag altijd anoniem gebeuren.

Aandachtspunten bij stap 4

Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

- Weeg risico, aard en ernst van de kindermishandeling of huiselijk geweld..
- Vraag Veilig Thuis hierover een oordeel te geven.

1. Weeg op basis van:

- **de in kaart gebrachte signalen**
- **het intern ingewonnen advies (inclusief sociaal verpleegkundige)**
- **de consultatie bij Veilig Thuis**
- **het eventuele extern ingewonnen advies**
- **het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s)**
- **het risico op kindermishandeling en/of huiselijk geweld.**

Het wegen van het risico is de belangrijkste en tevens de moeilijkste stap in de meldcode. Ook hierbij geldt dat Veilig Thuis anoniem geconsulteerd kan worden bij het maken van de weging. Daarnaast kan er contact gezocht worden met de GGD.

Waak ervoor dat stap 4 geen herhaling van zetten wordt van de al genomen stappen in fase 2. De stappen van signaleren, consulteren en raadplegen zijn geweest. Het doel van het aangaan van externe contacten in deze fase van de meldcode is expliciet alleen bedoeld om het risico mee te wegen.

Aandachtspunten bij stap 5

Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen:

- Bespreek zorgen nogmaals met de ouder(s)/verzorgers IB-er en leerkracht
- Organiseer hulp voor ouder en leerling door te verwijzen naar de jeugdverpleegkundige en haar contacten met externe hulpverleningsinstanties.
- Monitor of ouder en leerling hulp krijgen
- Volg de leerling

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

- Bespreek met de ouder(s)/verzorgers voorgenomen melding
- Meld bij Veilig Thuis

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen:

1. Wanneer de school op basis van de afweging in stap 4 meent dat zij de leerling en het gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op kindermishandeling en/of huiselijk geweld kan beschermen, neemt de school de volgende stappen:
 - *Organiseer* de noodzakelijke hulp, via de jeugdverpleegkundige van de school.
 - *Volg* de effecten van deze hulp
 - *Doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat de kindermishandeling en/of het huiselijk geweld niet stopt of opnieuw begint.
2. Overweeg met de jeugdverpleegkundige registratie in de verwijsindex. Bij een positief besluit draagt de sociaal verpleegkundige zorg voor de registratie.

Wanneer de afweging wordt gemaakt alsnog te melden is het niet nodig alle fasen van de code nogmaals te doorlopen. Indien er geen een actieve melding wordt gedaan, is het te overwegen wel een notitie te maken in de verwijsindex. Wellicht hebben andere instanties dit ook gedaan. Is dat het geval dan is er een soort 'match' en kunnen zorgen gedeeld worden en wellicht steviger op ingezet.

Bij het organiseren van hulp kan de jeugdverpleegkundige verdere actie coördineren. De hulpvraag van ouders wordt door de jeugdverpleegkundige meegenomen naar het zorgoverleg waar de verpleegkundige deel van uitmaakt. Daar wordt de vraag besproken en een plan van aanpak vastgesteld. Eventueel vloeien daar ook handelingsadviezen voor de leerkracht en/of ib-er uit voort.

De jeugdverpleegkundige licht de ouders in rond de uitkomst van de bespreking van de hulpvraag in het zorgoverleg en bespreekt vervolgens met de ouder(s) de verder te nemen stappen voor de geadviseerde hulpverlening voor kind en ouder(s). Daarnaast houdt de jeugdverpleegkundige de school op de hoogte van de bespreking van de hulpvraag en of ouder(s) daadwerkelijk de hulp die hen geadviseerd wordt oppakken. Bovenstaande is van belang in verband met de eventuele afweging om alsnog een melding te doen.

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder:

1. Wanneer de school op basis van de afweging in stap 4 meent dat zij de leerling en het gezin *niet voldoende* kan beschermen tegen het risico op kindermishandeling en/of huiselijk geweld, of *twijfelt* de school of zij hiertegen voldoende bescherming kan bieden, neemt de school de volgende stappen:

- **Meld** het vermoeden bij Veilig Thuis
- **Sluit** bij de melding zoveel mogelijk aan bij de feiten en gebeurtenissen.
- **Geef** steeds duidelijk aan als de informatie die de school meldt van anderen afkomstig is.
- **Overleg** met Veilig Thuis welke stappen de school, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden en verantwoordelijkheden zelf nog kan nemen om de leerling en het gezin tegen het risico van mishandeling en/of huiselijk geweld te beschermen

Bespreek de melding vooraf met de ouder(s) en met de leerling wanneer deze 12 jaar is of ouder.

Besprekingsopzet:

1. Leg uit waarom de school van plan is een melding te doen en wat het doel is van een melding.
2. Vraag de ouder(s) en /of de leerling nadrukkelijk om een reactie
3. Wanneer de ouder(s) en/of leerling bezwaar maakt, overleg dan op welke wijze de school tegemoet kan komen aan dit bezwaar en leg dat schriftelijk vast.
Is het niet mogelijk aan het bezwaar tegemoet te komen weeg het bezwaar dan af tegen de noodzaak om de leerling en/of het gezin te beschermen tegen mishandeling en/of huiselijk geweld.
4. Doe een melding indien de bescherming van de leerling en/of het gezin de doorslag moet geven.

Het doen van een melding bij Veilig Thuis zonder dat vooraf te bespreken met de ouder(s) /verzorger, is alleen mogelijk als:

- De veiligheid van één van de ouders, of van het kind, die van u zelf, of die van een ander in het geding is.
- Als er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de ouder(s)/verzorger(s) door het gesprek het contact zal verbreken en per direct op zoek zal gaan naar een andere school.

Wanneer na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met Veilig Thuis en eventueel opnieuw een melding te doen

Bijlage Linklijst

Afwegingskader meldcode onderwijs en leerplicht / RMC.

https://www.poraad.nl/files/themas/school_kind_omgeving/afwegingskader_bij_meldcode_kindermishandeling.pdf

signalenkaart

<https://signalenkaart.nl/>

Handige app, de meldcode altijd bij de hand.

Voor Apple:

<https://itunes.apple.com/nl/app/meldcode/id431602913?mt=8>

voor Android:

<https://www.androidplanet.nl/apps/rijksoverheid-lanceert-meldcode-app-voor-signaleren-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling/>

Bijlage Literatuurlijst

Wolzak, A.; Kindermishandeling: signaleren en handelen, Basisinformatie voor mensen die werken met kinderen. ISBN 9789085600619

Hans Janssen/Wendela Wentzel en Bert Vissers, Basisboek Huiselijk geweld: Uitgeverij Coutinho. ISBN 9789046904770

Bijlage Signalenlijst huiselijk geweld/ kindermishandeling (4-12 jaar)

Inleiding

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst en/of signalenkaart (zie link in linklijst) kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren, die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling en huiselijk geweld (echtscheiding, overlijden van een familielid, enz.). Hoe meer signalen van deze lijst een kind te zien geeft, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Het is *niet* de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het '*bewijs*' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen!

1. Lichamelijke signalen

- wit gezicht (slaaptekort)
- hoofdpijn, (onder)buikpijn
- blauwe plekken, schaafplekken, brandwonden, gebroken ledematen
- slecht verzorgd er uit zien
- geslachtsziekte
- jeuk of infectie bij vagina en anus
- urineweginfecties
- vermageren of dikker worden
- pijn in bovenbenen, samengeknepen bovenbenen
- houterige lichaamsbeweging
- niet zindelijk (urine/ontlasting)
- zwangerschap
- lichamelijk letsel
- achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling

2. Gedragssignalen

- somber, lusteloos, in zichzelf gekeerd
- eetproblemen
- slaapstoornissen
- schrikken bij aanraking
- hyperactief
- agressief
- plotselinge gedragsverandering (stiller, extra druk, stoer, agressief)
- vastklampen of abnormaal afstand houden
- isolement tegenover leeftijdgenoten
- zelfvernietigend gedrag (bv. haren uittrekken, praten over dood willen, suïcidepoging)
- geheugen en concentratiestoornissen
- achteruitgang van leerprestaties
- overijverig
- zich aanpassen aan ieders verwachtingen, geen eigen initiatief
- extreem zorgzaam en verantwoordelijk gedrag
- verstandelijk reageren, gevoelens niet tonen (ouwelijk gedrag)

- geseksualiseerd ("verleiden") gedrag, seksueel getint taalgebruik
- opvallend grote kennis over seksualiteit (niet passend bij de leeftijd)
- verhalen of dromen over seksueel misbruik, soms in tekeningen
- geen spontaan bewegingsspel
- moeite met uitkleden voor gymles of niet meedoen met gym
- spijbelen, weglopen van huis
- stelen, brandstichting
- verslaving aan alcohol of drugs

3. Kenmerken ouders/gezin

- ouder troost kind niet bij huilen
- ouder klaagt overmatig over het kind, toont weinig belangstelling
- ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind
- ouder is zelf mishandeld of heeft psychiatrische- of verslavingsproblemen
- ouder gaat steeds naar andere artsen/ziekenhuizen ('shopping')
- ouder komt afspraken niet na
- kind opeens van school halen
- aangeven het bijna niet meer aan te kunnen
- 'multi-problem' gezin
- ouder die er alleen voorstaat
- regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- isolement
- vaak verhuizen
- sociaal-economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, etc.
- veel ziekte in het gezin
- geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

Signalen die specifiek zijn voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

- agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader (sommige jongeren, m.n. jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan), agressie naar medeleerlingen, leeftijdgenoten, agressie en wreedheid naar dieren
- alcohol- of drugsgebruik
- opstandigheid, angst, depressie
- negatief zelfbeeld
- passiviteit en teruggetrokkenheid, verlegenheid
- gebrek aan energie voor schoolactiviteiten
- zichzelf beschuldigen
- suïcidaliteit
- sociaal isolement: proberen thuissituatie geheim te houden en ondertussen aansluiting te vinden met leeftijdsgenoten (zonder ze mee naar huis te nemen)
- gebrek aan sociale vaardigheden
- vaak wordt de verkeerde diagnose ADHD gesteld

Eergerelateerd geweld

Het begrip 'eergerelateerd geweld' is de overkoepelende term voor alle vormen van dwang, psychisch en fysiek geweld om te voorkomen dat een lid van de familie een 'misstap' zet die de familie-eer in de gemeenschap kan schaden, en alle geweld tegen de (vermeende) eerschender om de geschonden eer te herstellen. De volgende vormen kunnen voorkomen:

- Sociale controle
- Psychische en fysieke mishandeling
- Eermoord
- Trotsmoord
- Zelfmoord (gedwongen)
- Huwelijksdwang
- Achterlating
- Huwelijksgevangenschap
- Verstoting
- Seksueel misbruik
- Vrouwelijke genitale verminking
- Genezingsrituelen en bezweringen.

Bijlage Sociale kaart van *naam basisschool*

Organisatie : Politie alarmnummer (noodsituaties)
Telefoonnummer : 112

Organisatie : crisisdienst Jeugdbescherming Noord.
Telefoonnummer : 050-5239200

Organisatie : Gemeente Groningen, afdeling leerplicht
Naam medewerker: Reina Keizer

Organisatie : Veilig Thuis Groningen
Contactpersoon: : Opstarten samenwerking contactpersoon
Adres :
Telefoonnummer 1 : 0800 2000
Telefoonnummer 2 :
E-mail adres : <https://www.veiligthuisgroningen.nl/>
:

Organisatie : Jeugdbescherming Noord
Contactpersoon :
Adres: : Leonard Springerlaan 13, 9727 KB Groningen
Telefoonnummer : 050- 5239200
E-mailadres :
Website : <https://jeugdbeschermingnoord.nl/contact/route>

Organisatie : WIJ team / social team
Contactpersoon : Diverse contactpersonen
Adres :
Telefoonnummer :
E-mailadres :

Organisatie : GGD
Contactpersoon :
Adres : Hanzeplein 120, 9713 GW Groningen
Telefoonnummer : 050-3674000
E-mailadres :
Website : www.GGDGroningen.nl

Organisatie : wijkbureau/post politie
Contactpersoon : jeugdagent
Adres :
Telefoonnummers :
E-mailadres :
Website :

Organisatie : CJG
Contactpersoon : Jeugdverpleegkundige
Adres :
Telefoonnummers :
E-mailadres :
Website :

Organisatie : huisarts/dokterspost
Contactpersoon :
Adres :
Telefoonnummers :
E-mailadres :
Website :

Organisatie : Regiopolitie Groningen, afdeling Zeden
Contactpersoon :
Adres :
Telefoonnummers : (088) 167 16 01, Buiten kantooruren via de meldkamer (0900) 88 44
E-mailadres : zeden@groningen.politie.nl

Organisatie :
Contactpersoon :
Adres :
Telefoonnummers :
E-mailadres :
Website :

Organisatie :
Contactpersoon :
Adres :
Telefoonnummers :
E-mailadres :
Website :

Organisatie :
Contactpersoon :
Adres :
Telefoonnummers :
E-mailadres :
Website :